

PORT
PAYÉ
HELLAS

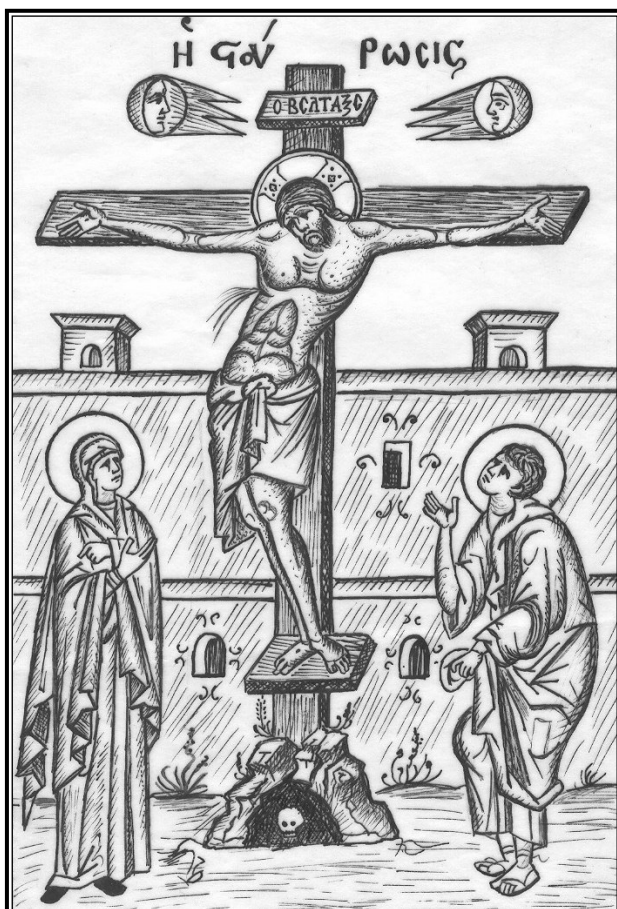

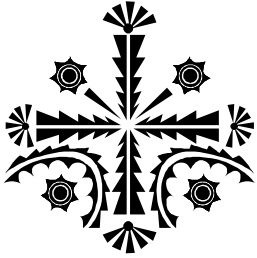
'Ελεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: 'Ο Μητροπολίτης 'Αττικής και Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ
'Αριθμός φύλλου 227

16 'Απριλίου 2008

Ἐντικρίζοντας τό Σταυρό

οὔτε τίς μέρες ἀνηφορίζουμε, μέ δέος καί λαχτάρα ψυχῆς, στόν τόπο τῆς μεγάλης, τῆς μοναδικῆς Θυσίας, στό Γολγοθά. Δύναμη ὑπερούσια καθαίρει τό πνεῦμα μας. Καί ὁρμή ἀνίκητη διοχετεύει τά αἰσθήματά μας, ἀποκλειστικά καί μόνο, στό Σταυρό καί στό Σταυρωμένο Λόγο τοῦ Θεοῦ. Μᾶς καθηλώνει στό γεγονός. Μέ, ταυτόχρονο, ὑπομνηματισμό τῆς οἰκουμενικῆς διάστασης τῆς θυσιαστικῆς προσφορᾶς τοῦ Κυρίου μας, πού πραγματοποιήθηκε «ἅπαξ περί ἁμαρτιῶν» (Α΄ Πέτρ. γ΄ 18) καί χαρίζεται, ἀδιάκοπα, ἴσαμε τή συντέλεια τῶν αἰώνων, στίς ὑπάρξεις, πού ἀντιπροσφέρουν τήν πηγαία ἀγάπη τους.

Βηματίζω πρὸς το Γολγοθά, ἀτενίζοντας τό Σταυρό. Καί νοιώθω, μέσα μου, νά μέ συγκλονίζει δυναμική, ἐξομολογημένη ἐμπειρία τοῦ ἀγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων: «Καύχημα μέν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καί πᾶσα πρᾶξις Ἰησοῦ, καύχημα δέ καυχημάτων ὁ σταυρός. καί τοῦτο γινώσκων ὁ Παῦλος φησίν· ἐμοί δέ μή γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μή ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Κατηχήσεις ΙΓ΄ Α΄). (Καύχημα, γιά τό σύνολο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὄχι μόνο ἡ ἐνανθρώπηση, ἀλλά καί κάθε πράξη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτό δέ, πού εἶναι καύχημα καυχημάτων, εἶναι ὁ Σταυρός. Γνωρίζοντας αὐτή τή πραγματικότητα ὁ Παῦλος, λέει: «Μή γένοιτο νά καυχῆθῶ ἐγώ γιά τίποτα ἄλλο, παρά μονάχα γιά τό Σταυρό τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ»).

Κοντιστέκομαι. Παραδίνω τό στοχασμό μου σέ ἐκστατική ἐνατένιση. Μεταφράζω τά σκιρτήματα τῆς ψυχῆς μου σέ προσευχή πηγαίας εὐγνωμοσύνης. Καί, σέ κάθε μου σκίρτημα, εὐρύνεται ὁ ὄριζοντας. Ἀνακαλύπτω καινούργιες πτυχές τῆς θυσίας τοῦ Σταυροῦ. Τήν πολυεπίπεδη «σημαντική» του. «Τόν ἀνεξιχνίαστο πλου-

το τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. γ' 8). Καί τήν «ἄκρι Σταυροῦ καί Ταφῆς» συγκατάβαση τῆς θείας Ἀγάπης. «Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεός τόν κόσμον, ὥστε τόν Υἱόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μή ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωήν αἰώνιον» (Ἰωάν. γ' 16).

Ανάσχεση στή γαλήνια καί «ἐν εὐχαριστία» ἐνατένιση τοῦ Σταυροῦ καί ἔμπονο ἐγκλωβισμό στήν ἀδιέξοδη προβληματική τῆς καθημερινότητας προκαλεῖ τό στερητικό σύνδρομο τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης, πού πρυτανεύει στίς σύγχρονες κοινωνίες μας. Ἡ αὐτοπαράδοση στήν εὐμάρεια, πού προκαλεῖ ἀφόρητη μέθη, ἀλογία καί ἀναισθησία καί στενεύει τόν ὀρίζοντα τῆς ἀνθρωπιᾶς καί τῆς συναντίληψης. Ὁ ἐγωκεντρισμός, πού δέν παραιτεῖται ἀπό τά «ἀτομικά δικαιώματα», γιά νά γλυκάνει τόν ἀλλότριο πόνο. Ἡ ἀρρωστημένη ἐπιλογή τῆς «μοναχικῆς» διαδρομῆς, πού δέν ἀναγνωρίζει συνοδοιπόρο καί δέ συγκατατίθεται στόν ἰσότιμο διάλογο, σιό σεβασμό τοῦ ἄλλου προσώπου καί-τό ἀξιολογότερο-στήν ἀφειδώλευτη προσφορά κατανόησης καί σταυρώσιμης ἀγάπης.

Φτωχή ἢ ἐποχή μας σέ βιώματα ἀνιδιοτέλειας καί ἐξαγιασμένης ἀγάπης. Πλούσιο, ὥστόσο, τό Φῶς καί δυναμικός ὁ κυματισμός ἀγάπης, πού κατηφορίζει ἀπό τό Γολγοθά καί διαποτίζει τήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ὅποιος ἀνοίγει τά παραπέτια τῆς καρδιάς καί σηκώνει τό βλέμμα, βλέπει τόν Σταυρωμένο Κύριο καί ἐμπλουτίζεται. Ὅποιος ἐπιμένει νά κρατάει τά βλέφαρα σφαισιτά καί τήν καρδιά σέ κατάσταση ἀφασίας, μένει σιό περιθώριο τῆς ζωῆς, πού εἶναι τό κέντρο τῆς σύγχυσης, τῆς μελαγχολίας καί τοῦ θανάτου.

Εἴλου σωτήρ μου τά ἐμά
κατεδέξω τό παθεῖν
τῶν παθῶν καταφρονήσω·
ἐτέθης ἐν τάφῳ
καί εἰς οἴκησιν ἐμοί

ἵνα ἐγώ λάβω τά σά
ἵνα ἐγώ νῦν
σῶ θανάτῳ ἀνέζησα
ἐδωρήσω παράδεισον.

(Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ)

Ὁ Καταστατικός Χάρτης

Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος, κατά τήν ἐκφώνηση τοῦ ἐνθρονιστήριου λόγου του, ἀνακοίνωσε, πῶς θεωρεῖ ἀπαραίτητη τήν ἀναθεώρηση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977). Ὅσοι βρίσκονται κοντά στά ἐκκλησιαστικά μας πράγματα καί ἔχουν παρακολουθήσει, μέ κριτική εὐθυκρισία τίς θετικές καί τίς ἀρνητικές ἐξελίξεις τῶν τελευταίων δεκαετιῶν, θά προσυπογράψουν, μέ ἀνάπαυση ψυχῆς, τήν πρωτοβουλία του. Ἡ παρέλευση ὀλόκληρης τριακονταετίας ἀπό τήν ἔκδοσή του καί οἱ σχετικές ἀτελείες του, πού ἐπισημάνθηκαν στό μεταξύ διάστημα ἀναγκάζουν τή Συνοδική διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νά τόν ἀναπλάσει. Νά τόν ἀπαλλάξει ἀπό ρυθμίσεις, πού ἀποφασίστηκαν, τότε, «ἐν θερμῶ», δίχως νά ἑναρμονίζονται «κατ' ἀκρίβεια» πρὸς τοὺς Ἱερούς Κανόνες τῶν Οἴκουμενικῶν Συνόδων καί τῶν Τοπικῶν, πού ἡ ἰσχὺς τους ἐπικυρώθηκε καί ἐπισημοποιήθηκε μέ ἀποφάσεις Οἴκουμενικῶν Συνόδων. Καί νά προσαρμόσει κάποιες ἄλλες διατάξεις του πρὸς τίς συνθήκες καί τίς ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης προβληματικῆς.

Πιστεύουμε, πῶς, ὅταν ἀνοίξει ὁ φάκελλος τῆς ἀναθεώρησης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, πολλές εἰσφορές γνωμῶν θά πέσουν στό τραπέζι τῶν συζητήσεων. Καί πολλές ἐπισημάνσεις ἐξειδικευμένων μελετητῶν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καί τῆς Πολιτειακῆς Νομοθεσίας θά βοηθήσουν στή διάγνωση καί τή θεραπεία τῶν ἀδυναμιῶν του καί στή διεύρυνση τῶν ὀριζόντων του.

Ἐντελῶς εἰσαγωγικά-θά ἔλεγα προ-εισαγωγικά-θά καταθέσουμε μιά πρόταση, πού θεωροῦμε πῶς ἔχει καταστει περισσότερο ἀπό

ἐπίκαιρη. Ἔχει ἀναδειχθεῖ σέ σημαία σταυροφορίας ἐκ μέρους ἐκείνων, πού θεωροῦν καθῆκον τους νά ἀντιστρατευτοῦν και νά πολεμήσουν τήν Ἐκκλησία, ἀλλά καί ὄραμα ζωῆς καί ἐπιτακτικό αἶτημα τοῦ πιστοῦ πληρώματος, πού λαχταράει νά δεῖ τήν Ἐκκλησία ἀποδεσμευμένη ἀπό τήν ἐξάρτησή της στό κράτος καί ἐλεύθερη στήν ἀσκηση τοῦ Ἱεροῦ, Πνευματικοῦ Της ἔργου.

Ὁ Νέος Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἄν δέν τολμήσει τήν ἄμεση καί ὀριστική ἐξοδο ἀπό τόν κρατικό κλοιό, θά πρέπει νά δρομολογήσει τά πρῶτα καί μεγάλα βήματα πρὸς αὐτή τήν κατεύθυνση. Νά μειώσει τίς παρεμβάσεις καί τίς ἐπεμβάσεις τῶν κρατικῶν παραγόντων στούς σχεδιασμούς καί στή λειτουργικότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης. Ἀντίστοιχα, νά ἀποσυρθεῖ ἢ ἴδια ἢ ἐκκλησιαστική διοίκηση ἀπό τήν ἀνάμειξη τῶν θεσμικῶν Ὀργάνων Της ἢ καί τῶν ἐκπροσώπων Της σέ θέματα, πού ὑπάγονται ἀποκλειστικά στήν κρατική εὐθύνη καί σέ διαμάχες τῶν κομματικῶν σχηματισμῶν, πού ἀντί νά προάγουν τήν ἐνότητα καί τήν πνευματική καλλιέργεια τῆς λαϊκῆς μάζας, ἐνοσπεύουν τίς διχόνοιες καί πυροδοτοῦν τίς δυναμικές ἀντιπαραθέσεις. Νά βελτιώσει τήν Κανονική λειτουργία τῶν διοικητικῶν Της Σωμάτων καί τῶν ὑπηρεσιῶν Της. Νά ἀναβαθμίσει τό ποιμαντικό Της ἔργο. Νά προσφέρει τό δεῖγμα τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης καί τῆς ἀμάχητης ἐντιμότητας.

Μικρό ἔναυσμα στήν ὠραία αὐτή προσπάθεια τῆς ἀποδέσμευσης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπό τή σιδερένια κρατική γροθιά, εἰσφέρουμε μέ τή δημοσίευση ἐνός κειμένου, πού εἶναι καταστάλαγμα τῆς σοφίας καί τῆς ἐμπειρίας τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου. Ἐκεῖνος ὀραματιζόταν τήν πραγμάτωση τοῦ χωρισμοῦ. Καί προσπάθησε νά ἐγκαινίσει διεργασίες καί ἐξελιξεις, πού μπορούσαν νά φέρουν τήν Ἐκκλησία στήν ἐλευθερία. Τό πιεστικό, ὅμως, καθεστῶς τῆς στρατιωτικῆς ἀνελευθερίας καί ἡ ἔλλειψη ὀράματος ἐκ μέρους μερίδας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας, ἀνέκοψαν τήν προώθηση τῶν σχεδίων του.

Τό κείμενο, πού τό προσφέρουμε σέ ὄλους ἐκείνους, πού πρόκειται ἐκφράσουν γνώμη σχετικά μέ τήν προσεχῆ ἀναθεώρηση τοῦ Καταστατικοῦ μας Χάρτη καί σέ ὄλους ἐκείνους, πού θά ἀσχοληθοῦν μέ τή διατύπωση τῶν ἀναθεωρημένων ἄρθρων του, εἶναι ἡ εἰσήγησή του ἐπὶ ἐνός προσχεδίου, πού τό συνέταξε ὁ ἴδιος, μέ ὄραμα καί στόχο τό «χωρισμό τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τό Κράτος», πού, ὡστόσο, δέν κατορθώθηκε νά ὑλοποιηθεῖ.

Εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ Προσχεδίου Νόμου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὡς νομικόν πρόσωπον, ἤδη ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Χώρας, ὑπῆρξεν ἀτυχής. Ἐκλήθη νά πληρώσῃ σφάλματα ἄλλων Ἐκκλησιῶν, διὰ τὰ ὁποῖα οὐδέ μακρόθεν ὑπῆρξέ ποτε αὕτη ὑπεύθυνος. Λόγω τῶν κατὰ τάς ἀρχάς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καί μετὰ ταῦτα ἐπικρατούντων ἰδεολογικῶν ρευμάτων, ἦτοι ἀφ' ἑνός μὲν τοῦ λεγομένου λαϊκισμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δέ τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν καί ἀντιλήψεων, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀντιμετώπισε κλίμα δυσπιστίας ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τῆς Πολιτείας, ἔστιν ὅτε δέ καί ἀληθινῆς ἐχθρότητος. Εἰς ταῦτα δέον νά προστεθῇ πρῶτον, ὅτι ἐν Ρωσσία, ἡ ὁποία τότε ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ δεσπόζουσα Ὁρθόδοξος Χώρα, ἡ «Ἁγία Ρωσσία», ἔζη ὑπὸ ἀπολυταρχικόν καθεστῶς, τό καθεστῶς δέ τοῦτο εἶχε ρυθμίσει ἀναλόγως καί τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Δεύτερον, ὅτι ἡ πρώτη πολιτειακὴ ἡγεσία τῆς Ἑλλάδος προήρξατο ἐκ Χώρας, ἡ ὁποία πολλά εἶχεν ὑποστή ἐκ μέρους τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ.

Τὰ ἀνωτέρω συνετέλεσαν, ὥστε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἤδη ἀπὸ τῆς Α' Ἑθν. Συνελεύσεως τῆς Ἐπιδαύρου, ἦτοι ἀπὸ τῆς 1.1.1822, νά ἀποτελῆ μὲν

τὴν «ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν», ἦτοι τὴν ἐπίσημον θρησκείαν τοῦ Κράτους, πλὴν ὅμως ἐλαχίστην νά ἔχη ἐλευθερίαν κινήσεων, πρὸς ρύθμισιν τῶν ἀφορώντων εἰς ἑαυτήν. Εἰδικώτερον, ἀπὸ τοῦ Συντάγματος τῆς Ε' Ἑθνικῆς Συνελεύσεως (15.3.1832), ἰδίᾳ δέ ἀπὸ τῆς περιφήμου Διακηρύξεως «τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας» (1.8.1833), ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καθίστατο ἐξ ὀλοκλήρου ὑποτελής εἰς τὴν Πολιτείαν. Ποῖαν τινα ἄμβλυσιν τῆς ἀπολύτου ὑποταγῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Πολιτείαν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν Νόμον τῆς 1.8.1833, ἐπέφεραν οἱ Νόμοι Σ' καί ΣΑ' τοῦ 1852. Κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1922 ἀνεφάνη πρὸς στιγμὴν ἡ ἐλπίς, ὅτι ριζικόν τι μέτρον θά ἐλαμβάνετο ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νόμου τῆς 31.12.1923, ἀλλ' οὔτε καί ἡ Ἐπανάστασις ἐτόλμησε νά χωρήσῃ εἰς ριζικὰς λύσεις. Πλὴν τῆς ἐπαναφορᾶς ἐν ἰσχύϊ τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἱεραρχίας καί τῆς καθιερώσεως αὐτῆς ὡς ἀνωτάτου θεσμοθετικοῦ καί διοικητικοῦ ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὐδέν ἕτερον ἐπεχειρήθη. Φαίνεται, ἄλλως τε, ὅτι δέν ὑπῆρχε καί ἡ ἀνάλογος προπαρασκευή, ἀλλὰ καί τό κλίμα δέν ἦτο κατάλληλον, λόγω

των πρό τινων ἐτῶν δημιουργηθέντων ζητημάτων, ἐξ ἀφορμῆς τῆς περιπλοκῆς καί τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς ὀξυτάτας πολιτικᾶς ἐρίδας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Πάντως, ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τοῦ Νόμου τοῦ 1923 ὑπῆρξε βραχυτάτη (μέχρι 26.9.1925) ἐπαναφερθέντος καί πάλιν τοῦ συστήματος τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί συνεχισθείσης ἀπαραλλάκτως τῆς πλήρους ἐξαρτήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῆς Πολιτείας. Διότι κατὰ τὰ λοιπά, ἡ Ἐκκλησία, καί διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1923, ἐξηκολούθει νά ἐξαρτᾶται ἀπό τῆς Πολιτείας, ἐν τῷ αὐτῷ ὡς καί πρότερον μέτρῳ.

Ἡ Πολιτεία θά πρέπει νά χειραφετήσῃ τήν Ἐκκλησίαν καί νά ἀξιῶσῃ ἀπό αὐτήν νά σέβεται τό Σύνταγμα καί τούς Νόμους τοῦ Κράτους, περιοριζομένη εἰς τό νά τῆς παρέχῃ μόνον τήν συμπαραστάσιν της ὅποτεδήποτε καί δι' οἰοδήποτε θέμα καί πρόβλημα τῆς ζητηθῆ. Ἡ ἡγεσία δέ τῆς Ἐκκλησίας ἀντιστοιχῶς θά πρέπει νά τολμήσῃ νά ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνας της καί νά ἐργασθῇ ἐντός τοῦ πλαισίου τῶν ἀρμοδιοτήτων της κατὰ τοιοῦτον ἐμπνευσμένον ἐκ τῆς θείας ἀποστολῆς της τρόπον, ὥστε τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας νά πεισθῆ, ὅτι αὕτη διοικεῖται πολύ καλύτερον καί οἱ σκοποὶ της προάγονται πολύ τελειότερον καί ταχύτερον, ὅταν ἔχουν ἐκλείψει αἱ χειροπέδες, διὰ τῶν ὁποίων τήν ἔχει δεσμεύσει ἡ Πολιτεία.

Διὰ τοῦ συνημμένου προσχεδίου Νόμου, ἀνωτάτη ἐκκλησιαστική ἀρχή, πράγματι ὄχι μόνον ὀνόματι, εἶ-

ναι ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (τό ἀντίστοιχον τῆς Βουλῆς). Τό δέ ἔργον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας προπαρασκευάζεται ὑπό τῶν εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (τό ἀντίστοιχον τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν).

Ἐκτελεστικόν ὄργανον τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι τὰ Συνοδικά Γραφεῖα ἢ αἱ Γραμματεῖαι (εἶδος Ὑπουργείων), ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀντιστοιχεῖ πρὸς μίαν τῶν εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν.

Κατὰ τό Προσχέδιον, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας συγκροτεῖται ἐκ πάντων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἱεραρχῶν καί τῶν πρὸς αὐτούς ἐξομοιουμένων αἱ εἰδικαί Ἐπιτροπαί συγκροτοῦνται ἐξ Ἱεραρχῶν καί ἄλλων κληρικῶν, ὡς καί λαϊκῶν, ἐξειδικευμένων εἰς τὰ θέματα αὐτῶν ἢ Ὀλιγομελῆς Ἱερά Σύνοδος συγκροτεῖται ἐκ τῶν Προέδρων τῶν εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν, τὰ δέ Γραφεῖα ἐξ ὑπαλλήλων, ὧν προϊίσταται εἷς Γραμματεὺς ἢ Διευθυντής.

Κατὰ τό προσχέδιον, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θεσπίζει διατάξεις, ἰσχυοῦσας καθ' ἅπασαν τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ ἡ Ὀλιγομελῆς Ἱερά Σύνοδος ἀποφασίζει ἐπὶ ζητημάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει χαράξει τὰς κατευθύνσεις ἡ Ἱ. Σ. Ἱ. καί διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει λάβει παρ' αὐτῆς ἐξουσιοδότησιν.

Αἱ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας θεσπιζόμεναι διατάξεις δύνανται νά περιβληθοῦν καί ἰσχύν πολιτειακοῦ Νόμου, ἐφ' ὅσον αὕτη θά

τό ἐζήτει καί ἐφ' ὅσον θά συγκατένευεν εἰς τοῦτο καί ἡ Πολιτεία.

Διά τοῦ προτεινομένου, δηλαδή, Νόμου ἅπαντα τά μέχρι τοῦδε διά Νόμων τῆς Πολιτείας ἢ ἄλλων ἀποφάσεων αὐτῆς ρυθμιζόμενα θέματα τῆς Ἐκκλησίας θά ρυθμίζονται ἐφεξῆς ὑπό τῆς ἰδίας, δι' ἀποφάσεων τῶν ἀρμοδίων αὐτῆς ὀργάνων. Κατ' αὐτόν τόν τρόπον, τά τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καί τά τῆς Ὀλιγομελοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί τά τῶν εἰδικῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὁ ἀριθμός καί τά ὄρια τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καί ὁ τρόπος καί τά λοιπά συναφῆ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων, τά τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπηρετοῦντος, τά τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καί τῆς ἐνώπιον αὐτῶν διαδικασίας καί πάντα τά πρὸς αὐτά συναφῆ, τά τῶν ἐνοριῶν, ἐκκλ. συμβουλίων καί ἐφημερίων ζητήματα, τά τοῦ ἔργου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τά τῶν ἱερῶν Μονῶν καί τῆς μοναστηριακῆς καί τά τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν γένει περιουσίας, ὡς καί τά τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων θά ρυθμίζονται ἐφεξῆς ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Τά λοιπά ἐν τῷ Προσχεδίῳ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα κατὰ τό πλεῖστον ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἤδη ἰσχυόντων Νόμων, πλὴν τῶν ἐξῆς:

1) Διά τῆς διατάξεως τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 10 ἀπονέμεται καί εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχάς ἢ εἰς τὰς λοιπὰς ἐν τῷ Κράτει Ἀρχάς ἀπονεμομένη προστασία τοῦ ἄρθρου 181 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

2) Διά τῶν διατάξεων τῆς παρ. 4 τοῦ ἄρθρου 11, ἀπονέμονται τά προνόμια τῶν δημοσίων κτιρίων καί εἰς τά ἐκκλησιαστικά κτίρια.

3) Διά τοῦ ἄρθρου 13 ἀπαλλάσσονται αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί τῆς ὑποχρεώσεως πρὸς ἔκδοσιν βεβαιώσεων καί πιστοποιητικῶν ἀσχέτων πρὸς τό ὑπ' αὐτῶν ἐπιτελούμενον ἔργον.

4) Διά τοῦ ἄρθρου 16 ἐπανέρχονται εἰς τόν φυσικόν αὐτῶν προστάτην αἱ ἱεραὶ Μοναὶ καί Ναοί, οἱ ὡς ἀρχαιολογικοὶ χώροι χαρακτηρισθέντες.

5) Διά τοῦ ἄρθρου 28 προστίθεται ἐκπρόσωπος καί τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Κρίσεως τῶν σχολικῶν διδακτικῶν βιβλίων.

6) Διά τοῦ ἄρθρου 29, ὁ προσωπικός ἀφορισμός κατὰ παντός μέλους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάγεται ἐφεξῆς εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

7) Διά τοῦ ἄρθρου 33, ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ ἱεροῦ κλήρου καί τά πρὸς αὐτὴν συναφῆ θέματα ρυθμίζονται ὑπό τῆς Ἱ.Σ.Ἱ. καί

8) Διά τοῦ ἄρθρου 35, ἰδρύεται ἐνιαῖος ἀσφαλιστικὸς φορεὺς, δι' ἅπαν τὸ ὑπηρετοῦν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ προσωπικόν.

Ἡ μεταβατικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 37 ἐξασφαλίζει τὴν ἀπρόσκοπον λειτουργίαν τοῦ ὅλου Ἐκκλησιαστικοῦ μηχανισμοῦ, διὰ τῆς προβλέψεως

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΤΕ

Κατά τις αρχιερατικές εκλογές του Ἀπριλίου του ἔτους 2004 ἐκλέχθηκε «διά καταστάσεως» (μεταθέσεως) γιὰ τὴ Μητρόπολη Θεσσαλονίκης ὁ Μητροπολίτης Ἄνθιμος (Ρούσσας), προερχόμενος ἀπὸ τὴ Μητρόπολη Ἀλεξανδρουπόλεως. Καὶ οἱ δύο αὐτὲς Μητροπόλεις, κατὰ τὴν κρατούσα ἐκκλησιαστικὴ τάξη, ἀποτελοῦν ἐπαρχίες τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου (Νέων Χωρῶν), ὅπως αὐτὸ καθορίσθηκε μὲ τὴ Συνοδικὴ Πράξη τοῦ 1928, μὲ τὴν ὁποία, μαζὶ μὲ ἄλλες ἐπαρχίες, παραχωρήθηκαν «ἐπιτροπικῶς» καὶ «ἄχρι καιροῦ» στὴ διοίκηση τῆς αὐτοκέφαλῆς ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὸν εἰδικὸ ὄρο καὶ τὴ ρητὴ ἀπαγόρευση τῆς μεταθέσεως τῶν Μητροπολιτῶν αὐτῶν τῶν ἐπαρχιῶν σὲ ἄλλη Μητρόπολη. Ἐπακολούθησε τὸ Μάιο τοῦ ἴδιου ἔτους ἡ ἔκδοση τοῦ οἰκείου Π. Δ/τος, μὲ τὸ ὁποῖο τελειώ-

περὶ ἐκδόσεως σχετικῶν ἐφ' ἅπαξ ἐκδιδομένων Προεδρ. Διαταγμάτων, διὰ τῶν ὁποίων ρυθμίζονται ἐν τῷ μεταξύ τὰ μέχρι τοῦδε ὑπὸ εἰδικῶν Νόμων προβλεπόμενα θέματα.

ἤθεκε ἡ διαδικασία τῆς καταστάσεως τοῦ Σεβ. Ἀνθίμου ὡς Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης.

Ἡ πράξη αὐτή, ὅπως ἄλλωστε ἦταν ἐπόμενο, προσβλήθηκε καὶ μάλιστα ἀπὸ ἐνεργὸ μέλος τῆς Ἱεραρχίας, ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (ΣτΕ), μεταξύ ἄλλων καὶ γιὰ τὸν κύριο καὶ προέχοντα λόγο, ὅτι ἡ ἐκλογή διὰ μεταθέσεως ἦταν παράνομη καὶ συνεπῶς ἀκυρωτέα, ἀφοῦ πανηγυρικὰ εἶχε παραβιασθεῖ ὁ Ἔθρος τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928, ὁ ὁποῖος ρητῶς ἀπαγόρευε τὴν πλήρωση τῆς παραπάνω Μητροπόλεως μὲ τὴ συγκεκριμένη μετάθεση.

Ἡ ὑπόθεση συζητήθηκε στὴν Ὀλομέλεια τοῦ ΣτΕ στὶς 3/2/2006 καὶ μετὰ τέσσερις διασκέψεις δημοσιεύθηκε τὴν 1η Φεβρουαρίου 2008 ἡ 410/2008 ἀπόφαση, μὲ τὴν ὁποία, κατὰ πλειοψηφία, ἀπορρίφθηκε ἡ αἴτηση ἀκυρώσεως τοῦ ἀντιδίκου καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ «διά καταστάσεως» πλήρωση τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης μὲ τὴ μετάθεση τοῦ Σεβ. Ἀνθίμου.

Κατὰ τὴν πλειοψηφήσασα γνώμη τοῦ Δικαστηρίου ἐγινε δεκτὸ ὅτι μὲ

τις συνταγματικές διατάξεις του άρθρου 3 παραγ. 1 δὲν κατοχυρώνονται ὅλοι οἱ ὅροι τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928, παρὰ μόνο ἐκεῖνοι πού ἀναφέρονται ἀποκλειστικά στή συγκρότηση τῆς Διαρκοῦς Συνόδου.

Σοβαρὴ μειοψηφία διατύπωσε τὴν ἐντελῶς ἀντίθετη ἀποψη, ὅτι δηλαδὴ μὲ τις προαναφερθεῖσες διατάξεις τοῦ Συντάγματος (3 παρ. 1) κατοχυρώνεται ὄχι μόνο ἡ συγκρότηση τῆς Δ.Ι.Σ., ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ὅροι τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως στὸ σύνολό τους, ἐπομένως καὶ ἐκεῖνος πού ἀπαγόρευε στή συγκεκριμένη περίπτωση τὴ μετάθεση (ὄρος Ε').

Ὑποστηρίχθηκε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ τρίτη ἀποψη ἀπὸ μειοψηφίσαντα μέλη τοῦ δικαστηρίου, κατὰ τὴν ὅποια οἱ ὅροι τῆς Π. Πράξεως, στὸ σύνολό τους, θέτουν ὄριο γιὰ τὸν κοινὸ νομοθέτη καὶ κατεπέκταση στή διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ μὴ θεσπίζονται διατάξεις, πού νὰ ἀντιβαίνουν στοὺς ὄρους αὐτούς. Ἡ ἀποψη αὐτὴ εἶναι σύμφωνη καὶ μὲ τὴ νομολογία προηγούμενων ἐτῶν τοῦ ἴδιου δικαστηρίου. Μνημονεύουμε ἐνδεικτικὰ τις 4068/1981, 534/1999, 603/1999 ἀποφάσεις, μὲ τις ὁποῖες ἔγινε δεκτὸ ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας (Κ.Χ.Ε.Ε.) πρέπει νὰ ἐρμηνεύονται πάντοτε σὲ συνδυασμὸ καὶ μὲ τοὺς ὄρους τῆς Π. Πράξεως.

Διατυπώθηκε τέλος, καὶ μόνο ἀπὸ ἓνα μέλος τῆς συνθέσεως, ἡ ἀποψη, τὴν ὅποια ἀδυνατοῦμε νὰ κατανοήσουμε πλήρως, ὅτι «ἐφόσον ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου τέθηκε ἡ διάταξη τοῦ τελευταίου

ἐδαφίου τοῦ άρθρου 3 παραγ.1 τοῦ Συντάγματος, μὲ τὸ ἀπὸ 31 Μαρτίου 2004 Πατριαρχικὸ Γράμμα πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος ἐνέκρινε κατοικονομία, ἔστω καὶ ὑπὸ ὄρους, τὴν διὰ μεταθέσεως πλήρωση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἀνευ ἐννόμου συμφέροντος ὁ αἰτῶν προβάλλει τὸ σχετικὸ λόγο ἀκυρώσεως».

Αὐτά, κατ' ἀπομόνωση τοῦ συγκεκριμένου κεφαλαίου, κριθῆκαν μὲ τὴν προσφάτως δημοσιευθεῖσα ἀπόφαση τοῦ Σ.τ.Ε.

Συνεργάτης τοῦ περιοδικοῦ μας «Ε.Π.» εἶχε σχολιάσει ἐπικαίρως καὶ πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκδίκηση τῆς υποθέσεως στὸ Σ.τ.Ε. τὴν παραπάνω μετάθεση τοῦ Μητροπολίτη Ἀνθίμου στή Μητρόπολη Θεσσαλονίκης μὲ εἰδικὸ ἄρθρο του, τὸ ὁποῖο ἐπαναφέρουμε καὶ παραθέτουμε ἀποσπασματικά:

«ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ. Ὅλοι μας ζήσαμε κατὰ τὸ πολὺ πρόσφατο παρελθὸν τὴν ὀξύτατη ἀντιπαράθεση μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Βοσπόρου. Βαρεῖς καὶ ὀξεῖς χαρακτηρισμοὶ εἰπώθηκαν καὶ ἀκούσθηκαν, ἐνθεν καὶ ἐκεῖθεν, ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς αὐτόκλητους ἢ ἐντεταλμένους "παρθουριστές", κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς. Καὶ ποιά ἢ κατάληξη; Πλήρης ὑποταγὴ τῆς ἐλλαδικῆς Ἐκκλησίας στίς θέσεις τοῦ Πατριαρχείου μὲ τὴ γνωστὴ δήλωση-διακήρυξη, ἡ ὅποια μάλιστα, πρὸς ἄρση κάθε παρεξήγησης, ἀναφέρεται ὄχι μόνο ἐπιγραμματικὰ στὸ σεβασμὸ τῆς Συνοδικῆς καὶ Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928, ἀλλὰ

ἐξειδικεύει καὶ τονίζει ἐπιπλέον καὶ τὴν πλήρη συμμόρφωση “πρὸς ὄλες τὶς διατάξεις (ὄρους) αὐτῆς”.

Ἡ μόνη εὐχάριστη (!) ἐξέλιξη ἀπὸ ὅλη τὴ θλιβερὴ αὐτὴ ἱστορία ἦταν ἡ ἱκανοποίηση τῆς σφοδρῆς ἐπιθυμίας τοῦ Μητροπολίτη Ἀνθίμου, μὲ τὴν πραγματοποίηση τῆς μετάθεσής του (καταστάσεως) ἀπὸ τὴν ἀκριτικὴ Ἀλεξανδρούπολη στὴ Μητρόπολη τῆς συμπρωτεύουσας.

Ἡ ἐκλογή αὐτὴ προσβλήθηκε στὸ Ἀνώτατο Ἀκυρωτικὸ Δικαστήριον (ΣτΕ), μὲ ὅσους συγκεκριμένους λόγους ἀναπτύσσονται καὶ ὑποστηρίζονται μὲ τὰ οἰκεῖα δικόγραφα.

Ἐμεῖς θὰ σταματήσουμε σὲ ἓνα οὐσιώδη καὶ σπουδαῖο λόγο, ὁ ὁποῖος θὰ πρέπει ΠΡΟΕΧΟΝΤΩΣ νὰ ἀπασχολήσῃ τὴ δικανικὴ κρίση τῶν ἀνώτατων δικαστῶν τοῦ ἀκυρωτικοῦ δικαστηρίου. Καὶ θὰ γίνουμε σαφεῖς καὶ συγκεκριμένοι μὲ τὴν παράθεση ἀφενὸς τῶν νομικῶν καὶ κανονικῶν ρυθμίσεων πού ἰσχύουν καὶ ἀφετέρου τῆς σχετικῆς νομολογίας, ὅπως αὐτὴ ἔχει διαμορφωθεῖ μὲ σειρὰ ἀποφάσεων.

Στὸ ἄρθρο 24 παρ. 2 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977) ὀρίζεται: “Ἡ πλήρωσις Μητροπόλεως γίνεται κανονικῶς δι’ ἐκλογῆς, ἐξαιρετικῶς δὲ δύναται νὰ γίνῃ κατ’ ἄσκησιν οἰκονομίας πρὸς μείζον τῆς Ἐκκλησίας ὄφελος καὶ διὰ καταστάσεως”. Ἐξάλλου στὸν Πέμπτον “Ὀρον (“Ε’”) τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928 πὺ ἀποτελεῖ κανονικὸ κείμενο (βλ. καὶ δήλωση Ἀρχιεπισκόπου), ὀρίζονται συναφῶς καὶ τὰ ἐξῆς: “Ε) Οἱ τῶν ἐν

Ἑλλάδι Ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἀρχιερεῖς ἐκλέγονται ἐφ’ ἐξῆς καὶ ἀποκαθίστανται εἰς τὰς οἰκειάς ἐδρας καθ’ ὃν τρόπον καὶ σύστημα καὶ οἱ τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος... ἀπαγορευομένων τῶν ἀρχιερατικῶν μεταθέσεων ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν”.

Περαιτέρω τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας μὲ σειρὰ ἀποφάσεων του (ὅπως 4068/1981, 534/1999, 603/1999) ἔκρινε καὶ δέχθηκε, ἀναφορικὰ μὲ τὶς Μητροπόλεις τῶν λεγόμενων “Νέων Χωρῶν”, ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου ἐρμηνεύονται πάντοτε “ἐν συνδυασμῶ καὶ μὲ τοὺς ὄρους τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως”, ἐφόσον ἀναφέρονται σὲ θέματα πὺ ἀποτελοῦν ἀντικείμενο ρύθμισης καὶ τῆς Πράξεως αὐτῆς...

Αὐτὰ ἀναφέρονται στὶς οἰκειῆς ἐκκλησιαστικῆς διατάξεις, ὅπως αὐτὲς σαφῶς καὶ ἀναντίρρητα ἐρμηνεύθηκαν μὲ σχετικὰ πρόσφατη νομολογία τοῦ ΣτΕ.

Ἄλλὰ ἄς ἐπανέλθουμε, μετὰ τὴ θεωρητικὴ αὐτὴ ἀναδρομὴ, στὴν πρόσφατη ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας γιὰ τὴ μετὰθεση τοῦ Σεβ. Ἀνθίμου ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρούπολη στὴ Θεσσαλονίκη. Καὶ θὰ θέλαμε ἐδῶ νὰ διατυπώσουμε τὸ ἐρώτημα: Εἶναι νόμιμη ἡ ἀπόφαση αὐτὴ τῆς ἐλλαδικῆς Ἱεραρχίας;

Ἡ ἀπάντησή μας εἶναι σαφῆς. Καὶ τὴν διατυπώνουμε εὐθέως καὶ χωρὶς ἐπιφυλάξεις. ΟΧΙ. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ πράξη “τῆς καταστάσεως” καὶ συνακόλουθα καὶ τὸ Π.Δ/γμα τῆς Πολιτείας γιὰ τὴ μετὰθεση πάσχουν ἀκυρότητα, ΠΡΟΕΧΟΝΤΩΣ γιὰ τὸ λόγο ὅτι παραβιάσθηκε εὐθέως διάταξη τοῦ

Πέμπτου Ὁρου (Ἐ΄) τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928, ἡ ὁποία ἀπαγορεύει ρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς "τις ἀρχιερατικὲς μεταθέσεις ἀπὸ ἐπαρχία σὲ ἐπαρχία" προκειμένου γιὰ Μητροπολίτες τῶν "Νέων Χωρῶν". Καὶ ναὶ μὲν θὰ προβληθεῖ, ἀπὸ ὅσους μάχονται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς πράξεως μεταθέσεως ὅτι ἡ συγκεκριμένη μετάθεση ἔγινε κατ' οἰκονομία" τοῦ Πατριάρχου, ὅμως ἡ ἐπικαλούμενη αὐτῇ προϋπόθεση δὲν μπορεῖ νὰ θεραπεύσει τὴν παρανομία καὶ νὰ προσδώσει νομιμότητα στὴν πράξη μεταθέσεως τοῦ Ἀνθίμου. Καὶ τοῦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ γιὰ τοὺς παρακάτω βασικούς λόγους: α)... β)... γ) Ἡ τυχὸν παρασχεθεῖσα "οἰκονομία" τοῦ Πατριάρχου γιὰ τὴν συγκεκριμένη μετάθεση, ἐνόψει τῶν παραπάνω δεσμεύσεων, δὲν μπορεῖ νὰ εὔρει ΚΑΝΕΝΑ ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΕΡΕΙΣΜΑ πὺν νὰ θεραπεύει τὴ γενικὴ καὶ ἀπόλυτη ἀπαγόρευση τῶν ἀρχιερατικῶν μεταθέσεων τοῦ Ε΄ Ὁρου τῆς Πράξεως γιὰ τοὺς Μητροπολίτες τῶν "Νέων Χωρῶν". Μὲ ἄλλα λόγια ἡ πρωτοβουλία αὐτῆ τοῦ Πατριάρχου, γιὰ τὴν "κατ' οἰκονομία" μετάθεση, τότε μόνο θὰ ἐπάγονταν νόμιμα καὶ κανονικὰ ἀποτελέσματα, ἐὰν αὐτῇ ἡ δυνατότητα παρέχονταν στὸν ἐκάστοτε Πατριάρχη ἀπὸ συγκεκριμένη καὶ ρητὴ διάταξη τοῦ Πέμπτου (ἢ ἄλλου) Ὁρου τῆς ἰδίας τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως. Τέτοια ὅμως διάταξη, πὺν νὰ δίνει ἔρεισμα στὸν Πατριάρχη καὶ νὰ παρέχει σαυτὸν τὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὴν ἐξουσία νὰ συναινεῖ στίς "κατ' οἰκονομία" μεταθέσεις Ἀρχιερέων γιὰ τίς Μητροπολιτικὲς ἔδρες

τῶν "Νέων Χωρῶν", δὲν ὑφίσταται, ἐνόψει τῆς ρητῆς καὶ κατηγορηματικῆς θεσπίσεως τοῦ "ἀμεταθέτου". Καὶ ἀφοῦ κάτι τέτοιο δὲν προβλέπεται ἀπὸ τοὺς Ὁρους τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως, ἡ συναίνεση τοῦ Πατριάρχου γιὰ τὴν "κατ' οἰκονομία" μετάθεση δὲν μποροῦσε νὰ δοθεῖ.

Ὡς ἀναγκαῖο λοιπὸν συμπέρασμα ἀπὸ ὅλα, ὅσα παραπάνω ἐκτέθηκαν, ἐξάγεται ὅτι ἡ ἀπαγόρευση τῶν ἀρχιερατικῶν μεταθέσεων τοῦ Ε΄ Ὁρου τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928 εἶναι γενικὴ καὶ ἀπόλυτη. Καὶ κανένας, οὔτε ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης, ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ παραβιάσει "κατ' οἰκονομία" τὸν ἀπαράβατο Ὁρο τοῦ "ἀμεταθέτου". Τοῦτο ἄλλωστε, ἡ πιστὴ δηλαδὴ καὶ ἡ ἀπαράλλακτη ἐφαρμογὴ ὄλων τῶν ὄρων τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως, ὅπως ἀκριβῶς ἔχει, ἀποτελεῖ τίς θέσεις καὶ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, οἱ ὁποῖες ἐντόνως προβλήθηκαν στίς πολὺμηνες ἀντιπαραθέσεις. Καὶ στὴν ἀποψη αὐτῇ προσχώρησε "οἰκειοθελῶς" καὶ ἡ ἐλλαδικὴ Ἐκκλησία μὲ τὴ δήλωση γιὰ τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν τήρηση, ὄχι ἀόριστα τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως, ἀλλὰ καὶ "ὄλων τῶν διατάξεων αὐτῆς"!

Αὐτὰ γράφονταν τότε σὲ σχέση μὲ τὴν ἰσχὺ καὶ τὴν ἐφαρμογὴ στὸν ἐλλαδικὸ ἐκκλησιαστικὸ χῶρο τῶν ὄρων τῆς Π. Πράξεως τοῦ 1928. Οἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων εἶναι, πρέπει νὰ εἶναι, σεβαστές. Τοῦτο προεχόντως ἐπιβάλλεται σὲ μιὰ εὐνομούμενη καὶ συντεταγμένη Πολιτεία. Οἱ δικαστικὲς ὅμως ἀποφάσεις κρί-

Ἡ Παπική ἐκτροπή

ντονη εἶναι στίς μέρες μας ἢ κινητικότητα στίς σχέσεις μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἀνταλλαγές ἀποστολῶν κορυφαίων ἐκτέρωθεν κληρικῶν, θεολογικές συζητήσεις χωρίς τέ-

λος, τελετές καί κοινές προσευχές. Ἀπότερος σκοπός λέγεται ὅτι εἶναι ἡ προλείανση τοῦ ἐδάφους γιά μιὰ μελλοντική ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν. Γίνεται, ὅμως, κατάλληλος γι' αὐτό τό σκοπό διάλογος ἢ πρόκειται γιά θέατρο διπλωματίας; Ὑπάρχει διάθεση νά θιγοῦν καί νά ἀρθοῦν οἱ ὑφιστάμενες διαφορές; Μᾶλλον ὄχι. Πίσω ἀπό μιὰ ἀστραφτερή ἐπιφάνεια δῆθεν ἀγάπης, κρύβεται καχυποψία καί ἀνταγωνισμός γιά τό μοίρασμα τῆς Ἐκκλησίας. Τό πρόβλημα τοῦ ἐκκλη-

σιολογικοῦ status τῶν δύο πλευρῶν οὔτε κἀν θίγεται.

Ἡ θέση, πού διατυπώνεται ἀπό πλευρᾶς Ὁρθοδόξων εἶναι ὅτι ὁ Καθολικισμός ἔχει ἐκτραπεῖ ἀπό τήν κοινή ἀρχαία Παράδοση τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀπό τήν πλευρά δέ τοῦ Βατικανοῦ, ἐπίσημα χεῖλη δηλώνουν ἀπερίφραστα ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει μέν γενικά παραμείνει κοντά στήν Ἀποστολική Παράδοση, ἔχει ἐκπέσει, ὅμως, διότι δέν ἀποδέχεται τό πρωτεῖο ἐξουσίας καί ἀλάθητης αὐθεντίας, τό ὅποιο, κατ' αὐτούς, εἶναι προνόμιο καί ἀποστολική κληρονομιά στόν ἐκάστοτε Ἐπίσκοπο Ρώμης, τόν Πάπα. Ἡ ἔνταξη, λένε, κάθε τοπικῆς Ἐκκλησίας μέσα στή εὐρύτερη Ρωμαϊκή ποίμνη ἀποτελεῖ τό μόνο ἀναγκαῖο καί ἰκανό τεκμήριο γιά τήν

νονται, καί πρέπει νά κρίνονται, ἐφόσον ἡ κριτική αὐτή γίνεται καλόπιστα καί πάντοτε μέ σοβαρὸ λόγο καί ἐπιχειρήματα. Καί στήν προκείμενη ὑπόθεση, ἀντὶ ἄλλης κριτικῆς, ἀρκούμεθα νά παραθέσουμε τὸ παραπάνω σχόλιο, πού δημοσιεύθηκε στὸ

περιοδικό μας σὲ ἀνύποπτο χρόνο. Καί γιά νά εἴμεθα ἀπολύτως εἰλικρινεῖς μέ τοὺς ἀναγνώστες μας, δυσκολευόμαστε πράγματι, καί μετὰ τήν ἀπόφασή τοῦ Σ.τ.Ε., νά ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τίς παραπάνω σκέψεις.

Ὁ Σχολιαστής

γνησιότητά Της. Ἡ ἀποτυχία τῶν δι-
αλόγων κάτω ἀπό τέτοιους ὅρους,
παρά τίς ὅποιες ἐκατέρωθεν παρα-
χωρήσεις, πού προβάλλονται ὡς δῆ-
θεν ἐπιτεύγματα, εἶναι προδιαγε-
γραμμένη.

Βαθύς καί σοφός μελετητής τῶν
αἰτίων τοῦ σχίσματος, ὁ ἅγιος Νε-
κτάριος γράφει: «Οἱ ὄροι τῆς ἐνώσεως
εἶναι τοιοῦτοι, ὥστε καθιστῶσι τήν
ζητουμένην ἐνωσιν ἀδύνατον, διότι
δέν ἔχουσι οὐδέν σημεῖον συναν-
τήσεως... Ἡ μέν δυτική Ἐκκλησία ἐ-
δράζεται ἐπί τῶν πρωτείων τοῦ Πάπα,
κατά τήν ἐκδοχὴν αὐτῶν ὑπ' αὐτῆς
(ὅπως, δηλαδή, αὐτή τὰ ἀντιλαμ-
βάνεται), ἡ δέ ἀνατολική Ἐκκλησία
ἐπί τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων... Τό
διδόμενον ὑπό τῆς ἀνατολικῆς Ἐκ-
κλησίας τῷ Πάπα πρωτεῖον τιμῆς εἶναι
ἀνωφελῆς παραχώρησις, διότι στε-
ρεῖται ἰσχύος πρὸς συγκράτησιν τοῦ
οἰκοδομήματος τῆς δυτικῆς Ἐκκλη-
σίας. Αἱ διδόμεναι ὑπό τοῦ Πάπα πα-
ραχωρήσεις τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ,
ἦτοι τό ἐμμένειν αὐτήν τοῖς ἐαυτῆς
δόγμασιν, ἔθεσι καί διατάξεσιν, (τό
νά κρατήσῃ, δηλ., τὰ δόγματα, τίς
συνήθειες καί τήν τάξιν Της), οὐδ'
ὄλως θεωροῦνται ὑπ' αὐτῆς τοιαῦται
(δηλ. παραχωρήσεις) ὡς νόμιμοι οὖ-
σαι καί ἐδραζόμεναι ἐπί τῶν τῆς Ἐκ-
κλησίας κανόνων (ἀφοῦ τίς ἔχει νο-
μίμως βάσει τῶν ἱ. Κανόνων). Διό, οὐ
μόνον ἐμμένει ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ἀπαιτεῖ
ὅπως καί αὐτός ὁ Πάπας μεθ' ὅλης
τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας φρονῆ ὡς
αὐτή φρονεῖ, καί ἀξιοῖ, ἵνα καί αὐτός

μεθ' ἀπάσης τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας
ἐπανεέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς...
᾿Ωστε αἱ φαινόμεναι παραχωρήσεις
οὐδεμίαν κέκτηνται σημασίαν... ᾿Ινα
δέ τελεσθῇ ἐνωσις, δέον αἱ παρα-
χωρήσεις νά αἴρωσι τὰ κύρια αἷτια τοῦ
χωρισμοῦ. (Δηλαδή) ὅταν ὁ Πάπας
παραχωρῇ ἐκ τῶν ἐαυτοῦ (ἀπό τίς
διεκδικήσεις του), καί ὄχι ὅταν ἀνέ-
χεται τὰ καλῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κεί-
μενα. Ἐνόσω τὰ μέν κύρια αἷτια τοῦ
χωρισμοῦ μένωσι τὰ αὐτά, αἱ δέ Ἐκ-
κλησίαι ἀντέχονται τῶν ἐαυτῶν (μέ-
νουν προσκολλημένες στίς θέσεις
τους), ἡ ἐνωσις εἶναι ἀδύνατος. ᾿Ινα
θεμελιωθῇ αὕτη, πρέπει νά στηρίζε-
ται ἐπί τῶν αὐτῶν ἀρχῶν. ᾿Αλλως πᾶς
κόπος μάταιος» (Μελέτη Ἱστορική πε-
ρὶ τῶν Αἰτίων τοῦ Σχίσματος, Τομ. Α',
Ἐκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος, σελ. 28-29).

Σέ Ὁρθόδοξους κύκλους πολὺς γί-
νεται λόγος γιά οὐσιώδεις δογματι-
κές καί τελετουργικές καινοτομίες
τοῦ Καθολικισμοῦ. Καί ὄντως ὑπάρ-
χουν, π.χ. τό filioque, ἡ ἄσπιλη σύλ-
ληψη τῆς Θεοτόκου, τό καθαρτήριο, ἡ
μὴ ἐπίκληση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
καί ἡ χρῆση ἀζύμων κατά τόν καθα-
γιασμό τῶν τιμίων δώρων, κτλ. Οἱ ἴδιοι,
ὅμως, οἱ Παπικοί πολὺ μικρὴ σημασία
δίνουν στίς διαφορές αὐτές. Εἶναι
πρόθυμοι νά τίς παραβλέψουν προ-
κειμένου νά ἐνωθεῖ δῆθεν ἡ Ἐκκλησία
καί παραχωροῦν στοὺς Ὁρθοδόξους,
(ἄρα καί σ' ὅσους στήν ἐνωμένη Ἐκ-
κλησία θά τό ἐπιθυμοῦσαν), τό δικαίω-
μα νά κρατήσουν κατά βούληση δό-
γματα καί τάξιν τῆς προτιμήσεώς τους,

ὑπό τόν ὄρο ὅτι θά ἀποδεχθοῦν τό παπικό πρωτεῖο καί ἀλάθητο (βλ. ᾿Αγ. Νεκτάριος, ἔνθ. ἀν.). Τό ὑπόδειγμα, δηλ. τῆς Οὐνίας. Ἡ κατ' ἐξοχήν διαβλητή ἐκκλησιολογική ἀρχή, στήν ὁποία ἐμμένει ἡ Δύση εἶναι ὁ Παπισμός.

Γιά νά ἐπιβληθεῖ ἡ Ρώμη ὡς θεοοῦστατη ρυθμιστική τῶν πάντων ἀρχή, ἦταν ἀνάγκη νά ντύσει θεολογικά τίς διεκδικήσεις της. Πῆρε ἀμφιλεγόμενες τάσεις θεολόγων-φιλοσόφων (Ἄκινάτης, ᾿Ανσελμος, κτλ.) ἢ λατρευτικά τυπικά περιορισμένης ἐφαρμογῆς, καί τά ἀνέδειξε σέ δόγματα. Οἱ ἐκτροπές αὐτές θά εἶχαν σύν τῷ χρόνῳ ξεχαστεῖ ἂν δέν χρησίμευαν στούς δυτικούς ὡς εἰδοποιός διαφορά τους ἀπό τούς, κατ' αὐτούς, «ἀτίθασους» τῆς Ἄνατολης. Ἐξ ἄλλου, τῆ Ρώμη τῆ γοητεύει ἡ δύναμη μᾶλλον, παρά ἡ ἀλήθεια. Θέλεται νά ἀκολουθεῖται ἀπό μάζες ὀπαδῶν. Υἱοθετεῖ, λοιπόν, καί ντύνει μέ μανδύα δογματικό δοξασίες, πού συγκινοῦν τά πλήθη («ὀράματα καί θάματα»), ἢ

κάνουν τῆ χριστιανική ζωῆ εὐκολη (κατάργηση νηστειῶν, ἢ τό νά σώζεται ὁ πιστός ἀπό τό περίσσειμα ἀξιμισθίας τοῦ Χριστοῦ καί τῶν ἁγίων, τό ὁποῖο διαχειρίζεται ὁ Πάπας, κτλ.). Καί αὐτά μέ παπικές *ex cathedra* «ἀλάθητες» διακηρύξεις.

Θά πρέπει, λοιπόν, ἡ παπική πλευρά νά ἀξιολογηθεῖ μᾶλλον ὡς ἠθική ἐκπτώση, πού εἶχε ὡς συνέπεια ὁμολογιακές ἀλλοιώσεις. ᾿Αλλωστε, δόγμα καί ἦθος εἶναι οἱ δύο ὄψεις τοῦ ἴδιου νομίσματος. ᾿Αν ἡ μία ὄψη παραχαραχτεῖ, ὅλο τό νόμισμα γίνεται κίβδηλο. Ἄλλοίωση πίστεως καί ἠθικός ἐκτραχηλισμός εἶναι τά φυσιολογικά καί ἀναμενόμενα ἐπακόλουθα τῆς ἐπάρσεως. ᾿Όλο τό παπικό οἰκοδόμημα εἶναι διαχρονικός καρπός ἡγεμονικῆς ἐπάρσεως, (τῆς «ἐπηρμένης ὀφρῦος»), τῶν ταγῶν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Γιά νά χτιστεῖ χρησιμοποιεῖσθαι δόλιες παραχαράξεις καί πλαστογραφίες τῆς Ἀποστολικῆς Παραδόσεως καί ἱστορικῶν γεγονό-

Παπα-Γιάννη

Γιατί ἄραγε, οἱ δύο παράγραφοι στή διαθήκη τοῦ Χριστόδουλου, πού δηλώνουν, ὅτι ὁ διαθέτης ἦταν φτωχός καί δέ διέθετε περιουσία καί πού ἀνεβάζουν στά ὕψη τόν «ἐκλεκτό του» Θεόκλητο Κουμαριανό, εἶναι στριμωγμένες, μουτζουρωμένες, γεμάτες συντακτικά καί ὀρθογραφικά λάθη; Ποιός θά διερευνήσει τό μυστήριον;

Φιλικά
Παπα-Γιώργης

των καί ντοκουμέντων. Γιά νά σταθεί δέ, ἐπιστρατεύονται ἀπάτες καί ὄλη ἡ διαπλοκή τῆς διπλωματίας τοῦ κόσμου. Βία καί ἐξαπάτηση λαῶν. Σαφῶς, ὅλα αὐτά συνιστοῦν ἐσχατὴ ἠθικὴ κατάπτωση. Φυσικά, δέν ἦταν δυνατόν νά μείνουν ἔξω πεδία ἠθικῆς γιὰ τὰ ὁποῖα κάποιοι «ἀμύντορες» τῆς Ὁρθοδοξίας δέν θέλουν νά ἀκούσουν οὔτε λέξη. Αὐτά δέν ἔχουν σχέση, ἰσχυρίζονται, μέ τὴν πίστη.

Ἐν τούτοις, ὁ Β. Κ. Στεφανίδης γράφει γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Δύσεως κατὰ τὸν 9°-10° αἰῶνα στὴν «Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία» του (σελ. 481-482): Κάθε ἡγεμόνας ἐκμεταλλεῖται τὴν Ἐκκλησία «ἀδιαφορῶν διὰ τὴν ἠθικὴν καί θρησκευτικὴν κατάστασιν αὐτῆς (σιμωνία καί παραμέλησις τῆς ἀγαμίας). Ὁ κληρὸς καί οἱ μοναχοὶ διεφθάρησαν... (Οἱ εὐγενεῖς) ἀνεβίβαζον εἰς τὸν παπικὸν θρόνον ἄνδρας συνήθως ἀνικάνους, πολλάκις διεφθαρμένους... Τὴν ἐποχὴν ταύτην (διαπρεπῆς διαμαρτυρόμενος θεολόγος, τοῦ 18ου αἰῶνα) ὠνόμασεν πορνοκρατίαν». Καί στοὺς καιροὺς μας, πρῶν ἰησοῦιτης ἱερέας καί στενός συνεργάτης τῶν παπῶν Ἰωάννου 13ου καί Παύλου 6ου, πού παραιτήθηκε ἀπὸ τὴν ἱεροσύνη (+1999), βαθύς γνώστης τῶν βατικάνειων ἀδύτων, γράφει τὸ 1981 σέ ἱστορικὸ πόνημά του: «Αἰρέσεις καί ἀποτρόπαιες ἐκτροπές εἶναι στὴν ἡμερησία διάταξη στὰ σεμινάρια, (ιερατικὲς σχολές). Διαπλεκόμενα δίκτυα αὐτοπροστατευόμενα ἐνεργῶν ὁμοφυλόφιλων ἱερέων, καλο-

γραιῶν, ἐπισκόπων, ἀκόμα καί καρδιναλίων στραγγαλίζουν κάθε προσπάθεια γιὰ ἀναβάθμιση τῶν ἠθῶν».

Τὰ παραπάνω γράφονται ὄχι ἀπὸ μένος κατὰ τῶν φίλων Δυτικῶν, ἀλλὰ σὰ νύξεις πρὸς ὅσους θά ἤθελαν νά δοῦν τὴν πραγματικότητα: πόσες ἀπὸ τίς παραπάνω ἐκφάνσεις τῆς παπικῆς ἐκτροπῆς δέν ἔχουν εἰσχωρήσει σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνατολῆς! Ὁ Καθολικισμὸς ἔχτισε τὸ οἰκοδόμημά του καί τὸ στηρίζει. Ἐπιλογή του. Ἐμεῖς τὸν κρίνουμε ἀρνητικά. Καλά κάνουμε. Ἄς μὴν ἀνεχόμεστε, ὅμως, νά χτιζεταί ἓνα ἀνάλογο οἰκοδόμημα μέσα στό χῶρο μας. Ὅχι στὸν αὐταρχισμό, ὄχι στὴ διαστροφή καί καταπάτηση τῶν Ἱ. Κανόνων, ὄχι στὴ διαφθορά.

Ε. Χ. Οἰκονομάκος

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτῆτης - Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X